דו"ח בסימולציה

פרויקט חלק א

: <u>מגישים</u>

טל אילון

עמיחי כלב

אביהו מנחם

תוכן עניינים

	עמי 1
מבוא	עמי 1
מודל סימולציה	עמי 2
יתוח מצב קיים	עמי 4
שיכום	צמי 5
מנים	6 122

תקציר

בדו״ח זה נבחן מודל סימולציה עבור חברת ״משלוחים מעופפים״ המפעילה שירות משלוח חבילות באמצעות רחפנים. אל המערכת מגיעות הזמנות בימים ראשון-חמישי, ומסגרת הסימולציה היא שבוע. המודל בוחן ארבעה מרכזי שירות כאשר בכל אחד מהם מצוי מערך רחפנים משלושה סוגים: בסיסי המטפל בחבילות בסיסיות, רגיל המטפל בחבילות בסיסיות ורגילות, ורחפן על המטפל בכל סוגי החבילות.

במסגרת המודל נבחנות 2 מדיניויות הקצאת הזמנות שונות:

<u>המדיניות הראשונה</u> מתאימה את סוג הרחפן המתאים לסוג החבילה במרכז השירות הקרוב ביותר, תוך התחשבות בזמינות הרחפן המיועד לסוג החבילה ובסוג הרחפן הבא המתאים בלבד (אם קיים).

<u>המדיניות השנייה</u> מתאימה את סוג הרחפן המתאים לסוג החבילה מכל מרכזי השירות, מהקרוב ביותר ועד הרחוק ביותר מיעד השילוח, תוך התחשבות בזמינות הרחפן המיועד לסוג החבילה ובכל סוגי הרחפנים הבאים (אם קיימים). על מנת לבחון במדיניויות אלו, נבחנו מדדי הביצוע הבאים במסגרת 100 שבועות בלתי תלויים: התפלגות משך אספקת ההזמנות, תוחלת מספר ההזמנות שלא מסופקות במהלך היום שבו הוזמנו והעלות התפעולית של החברה.

<u>עבור מדיניות 1,</u> התוצאות שהתקבלו הם תוחלת של 1263 הזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו, תוחלת עלות של 635,866 שייח לשבוע וכן 60% הזמנות שסופקו תוך לכל היותר שעתיים מרגע קבלתן. כ7.6% הזמנות סופקו תוך לכל היותר שעתיים מרגע קבלתן. כ60% הזמנות שלא סופקו ביום למעלה מ10 שעות מרגע קבלתן. <u>עבור מדיניות 2,</u> התוצאות שהתקבלו הם תוחלת של 1214 הזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו, תוחלת עלות של 632,562 שייח לשבוע וכן 63% הזמנות שסופקו תוך לכל היותר שעתיים מרגע קבלתן.

כ7% הזמנות סופקו תוך למעלה מ10 שעות מרגע קבלתן.

מבוא

חברת "משולחים מעופפים" מפעילה שירות משלוח חבילות באמצעות רחפנים. השטח בו החברה מספקת את השירות הוא עיר ששטחה 36 קמ"ר. אל המערכת מגיעות הזמנות בימים ראשון-חמישי בין השעות 36 סכיס. אל המערכת מכילה חבילה שגודלה קטן, המסופקות במהלך 7 ימים קלנדריים המהווים שבוע. כל הזמנה שמגיעה אל המערכת מכילה חבילה שגודלה קטן, בינוני או כבד. לרשות המערכת שלושה סוגי רחפנים שיכולים לטפל בהזמנות אלו:

- 1. <u>רחפן בסיסי</u> עלות רכישתו היא 10,000 □ והוא משרת חבילות קטנות בלבד. בהגיעו ליעד משך תהליך השירות (נחיתה, שחרור חבילה, המראה) מתפלג ($\sim uni(10,30)$ דקות.
  - תהליך תהליע בלבד. בהגיעו ליעד משך חבילות המשרת חבילות בלבד. בהגיעו ליעד משך תהליך $\simeq 15,000$ השירות מתפלג ($5 + \exp(0.2)$ דקות.
- 30,000 והוא משרת את כל סוגי החבילות. בהגיעו ליעד משך תהליך השירות מתפלג בחפו על עלות רכישתו 30,000 והוא משרת את כל סוגי החבילות. $\sim (10 + \exp(0.1))$

לרשות המערכת 4 מרכזי שירות הממוקמים בנקודות (2,2), (2,4), (4,4), (4,2) (בקיימ) ולרשות כל מרכז שירות 14 רחפנים בסיסיים, 5 רחפנים רגילים ו2 רחפני על. מהירות כל רחפן קבועה ושווה ל30 קמייש.

המערכת מבחינה בין שני אזורי ביקוש : מרכז העיר ופאתי העיר. כל הזמנה מטופלת במרכז שירות אחד שבחירתו נקבעת בהתאם למדיניות המערכת.

המערכת שומרת את זמן קבלת ההזמנה, הזמן בו היא סופקה ועלויות שילוח המורכבות מ: המרחק בין מרכז השירות שבו התקבלה ההזמנה ובין היעד ומשך טיפול ההזמנה המורכב מזמן טיסתו אל היעד וזמן השירות ביעד. לטובת הערכת הצלחת החברה, תיבחן לפי יכולתה לספק שירות זמן אמת ללקוחותיה. עבור כל הזמנה שאספקתה אורכת יותר משעתיים, מציעה החברה קופונים ללקוח עבור הזמנות עתידיות, כתלות בזמן שחולף עד לאספקת המשלוח מעת ביצוע ההזמנה.

למטרת חקר המערכת, יוגדרו המדדים הבאים:

1. התפלגות משך אספקת ההזמנות

- 2. תוחלת מספר ההזמנות שלא מסופקות במהלך היום שבו התקבלו
- 3. העלות התפעולית של החברה שכוללת עלויות תפעול ישירות וכן עלויות שנגרמות מאיכות שירות ירודה

<u>מודל הסימולציה</u>

למטרת בחינת מדדי המערכת שהוזכרו לעיל, נבנה מודל סימולציה המתאר את פעילות החברה באופן הבא:

1. הגדרת המודל

- <u>זמן ריצת המודל</u>: מתחילת יום ראשון ב00:00 עד לסוף יום חמישי ב 00:00 או עד סיום הטיפול בהזמנות, המאוחר מבין השניים.
- - משך השירות של הרחפנים מתפלג בהתאם לסוג הרחפן (בדקות) : עבור רחפן בסיסי משך השירות הוא $Y \sim (5 + \exp(0.2))$ ועבור רחפן על משך השירות הוא $Y \sim Uni(10,30)$. $Y \sim (10 + \exp(0.1))$
    - שעון הסימולציה מתקדם לפי יומן אירועים.

2. הנחות המודי

- הזמנים בסימולציה הינם בדקות, המרחקים האוקלידיים במטרים והמהירות במטר לדקה.
- ביום חמישי בשעה 22:00 מתקיים אירוע סוף שבוע בו החל ממנו מטופלות כל ההזמנות שנותרו במערכת, ואין
   יותר הגעת הזמנות למערכת.
- מדיניות הפיצוי במערכת מופעלת עבור זמן אספקה של למעלה משעתיים המורכב מרגע קבלת ההזמנה ועד הגעתה אל היעד ופריקתה, וגובהה נקבע לפי פונקצית מדרגה באופן הבא:
   בין 2 ל5 שעות: 22.10 ₪, בין 5 ל10 שעות: 28.20 ₪, בין 10 ל20 שעות: 35.30 ₪, למעלה מ20 שעות: 70.6 ₪.
   מחירים אלו נקבעו בהתאם למתואר בנספח 1.
  - עלות הרחפנים הינה עלות שקועה ואינה מושפעת מפעילות המערכת, ומיקומי מרכזי השירות קבועים.
    - לקוח שביצע הזמנה לא יכול לנטוש באמצע
  - לכל מרכז שירות 3 משאבים .כל משאב הוא מערכת M/M/k כאשר k מייצג את מספר הרחפנים מכל סוג כמתואר במבוא.
    - כל קופון (פיצוי) שווה ערך לעלות תפעול וזמן מימושו מיידי (מתווסף לכלל עלויות התפעול).
      - רחפנים ממשיכים לתת שירות כל עוד הסימולציה רצה וקיימים לקוחות במערכת.
        - עבור מרכז העיר או פאתי העיר, כל הזמנה מוגרלת באזור הרלוונטי בעיר.
- α מרכזי השירות ממוספרים בכיוון השעון : מרכז שירות α = (2,2), מרכז שירות α = (2,4), מרכז שירות α = (4,4), מרכז שירות α = (4,2).
  - כל תרשים במודל שלהלן מתייחס להזמנה בודדת.

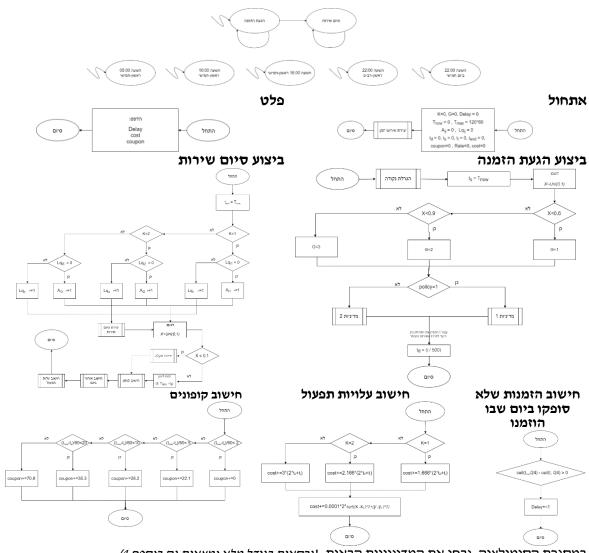
.. מטרת המחקר

הערכת מדדים, בחינת תצורת המערכת הקיימת ומדיניויות הקצאת הזמנות.

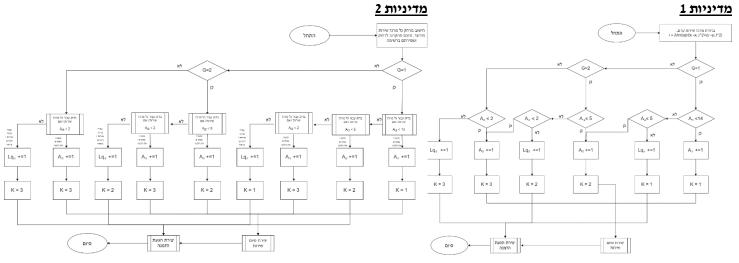
4. מצבי המערכת וסימונים רלוונטים

יים בהתאם למה שהוגרל: – רגילה, 3 – כבדה		גודל ו $G \in \{1,2,3\}$		נפוסת מרכז שי סוג רחנ	$A_{ij} \begin{cases} \forall i \in \{1,2,3,4\} \\ \forall j \in \{1,2,3\} \end{cases}$
ות שכרגע בתור למשלוח: j אות ה i עבור סוג רחפן		$L_{q_{ij}} \begin{cases} \forall i \in \{1, 2, 1\} \\ \forall j \in \{1, 2, 2\} \end{cases}$	- / /	חפן שנקבע להז תאם למדיניות	$K \in \{1.2.3\}$
.05: 00-1 (05: 05: 05: 00-1 ב-20: 05: 05: 05: 05: 05: 05: 05: 05: 05: 0	?: 00-22: 00		3 ,10: 00-16	לשעה בין 00:	Rate $\in \{1,2,3,4,5\}$
הזמן בו השירות t_{end} להזמנה הסתיים	רות בדרכה	הזמן שהחבילה עוזבת אבו ההזמנה t_l שבו ההזמנה בדרכ t_l בלה במערכת ליעד		<i>f</i> _	הזמן שלוקח להגיע t_d ליעד ממרכז השירו
לויות התפעול של החברה	o cost	לויות פיצוי בגין אי ספקת הזמנה בזמן	coupor	וות שהזמנתם יום בו בוצעה	Delay

להלן הפרוצדורות העיקריות במערכת (כלל תרשימי המערכת מצורפים בנספחים):

במסגרת הסימולציה, נבחן את המדיניויות הבאות: (גרסאות בגודל מלא נמצאות גם בנספח 4)

מדיניות 1: כל הזמנה מועברת למרכז התפעול הקרוב אליה ביותר. כברירת מחדל, חבילה קטנה תטופל על ידי חפן בסיסי, אם אין רחפן בסיסי זמין במרכז התפעול, תטופל ההזמנה על ידי רחפן רגיל ואם גם אין רחפן רגיל זמין, ההזמנה תמתין לרחפן בסיסי. באופן דומה, כברירת מחדל, חבילה בינונית תטופל על ידי רחפן רגיל, אם אין רחפן רגיל זמין במרכז התפעול, תטופל ההזמנה על ידי רחפן-על ואם גם אין רחפן-על זמין, ההזמנה תמתין לרחפן רגיל.

מדיניות 2: כל הזמנה מועברת למרכז התפעול מהקרוב אליה ביותר ועד הרחוק ביותר לפי העקרון הבא: נסה להיכנס לתור הפנוי המתאים ביותר עבור סוג הרחפן המתאים, ואם אין מקום פנוי, נסה בסדר יורד את התורים האחרים. עבור חבילה קטנה, נסה להיכנס לתור של הרחפן הבסיסי ממרכז השירות הכי קרוב למרכז השירות הכי רחוק. אחרת, נסה להיכנס לתור של הרחפן הרגיל ממרכז השירות הכי קרוב למרכז השירות הכי רחוק. אחרת, היכנס לתור של הרחפן להיכנס לתור של הרחפן הגיל מובכז השירות הכי רחוק. אחרת, היכנס לתור של הרחפן הבסיסי במרכז השירות הקרוב ביותר. באופן דומה לוגיקה זו מבוצעת עבור חבילות בינוניות וגדולות. הפסודו-קוד המתאים למדיניות זו נמצא בנספח 3.

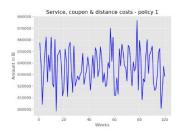
ניתוח המצב הקיים

מהתבוננות בתוצאות הסימולציה ניתן להבחין כי ישנם שבועות ריצה שבהם זמן ריצת הסימולציה חרג מעבר לשבוע עבודה (7 ימים קלנדריים), וזאת כתוצאה משירות הלקוחות במערכת. על מנת לא להטות את תוצאות הסימולצייה, שבועות אלו הורצו פעם נוספת, עד שלא נרשמה חריגה של מעבר לשבוע. חשוב לציין כי מצב זה התרחש בכ-5% מכלל ריצות הסימולציה. להלן מדדי הנתונים שהתקבלו עבור המדיניות הראשית וכן מדדי הנתונים שהתקבלו עבור המדיניות החלופית המוצעת:

	תוחלת מספר הזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו בשבוע	תוחלת עלויות לשבוע (ם)
מדיניות 1	1263.08	635,866.09
מדיניות 2	1214.88	632,562.65
פער	4%	0.5%

טבלה 1: תוצאות עבור מדדי הסימולציה

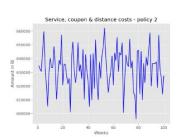
היות וריצות הסימולציה הינן בלתי תלויות, ממשפט הגבול המרכזי נסיק שהממוצע הוא האמד הטוב ביותר לתיאור המדדים המבוקשים : תוחלת מספר ההזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו וכן תוחלת עלויות תפעול כוללות. כעת ננתח את המדיניויות לגופן עבור 100 השבועות הבלתי-תלויים בהם הסימולציה רצה :

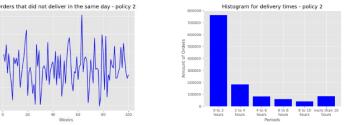

מדיניות 1: מהגרפים הנייל ניתן לראות כי מספר ההזמנות המקסימלי שלא סופקו ביום שבו הוזמנו בריצה של 100 שבועות עבודה הוא כ- 1900 הזמנות לשבוע. כמו כן, מספר ההזמנות המינימלי שלא סופקו ביום שבו הוזמנו עמד על כ-600 הזמנות לשבוע. על פי הנתונים נמצא כי ממוצע ההזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו הוא 1263.08 הזמנות לשבוע. וכן, התשלום הכולל (עלויות שירות,משלוח,קופונים במידת הצורך) המירבי לשבוע עבודה עומד על כ-677,000 שייח לשבוע והתשלום הכולל המינימלי לשבוע עבודה עומד על כ-580,000 שייח לשבוע, ממוצע עלויות התפעול הכוללות לשבוע הוא 635,866.09 שייח. כמו כן, מההיסטוגרמה הנייל נבחין כי 60.16% מההזמנות סופקו תוך שעתיים מרגע קבלתן, וכ7.6% מסהייכ ההזמנות סופקו לאחר 10 שעות מרגע קבלתן.

מדיניות 2 : מהגרפים הנ"ל ניתן לראות כי במדיניות זו מספר ההזמנות המקסימלי שלא סופקו ביום שבו הוזמנו בריצה של 100 שבועות עבודה הוא כ- 1800 הזמנות לשבוע. כמו כן, מספר ההזמנות המינימלי שלא סופקו ביום שבו הוזמנו עמד על כ-800 הזמנות לשבוע. על פי הנתונים נמצא כי ממוצע ההזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו הוא 1214.88 הזמנות לשבוע. וכן, התשלום הכולל (עלויות שירות, משלוח, קופונים במידת הצורך) המירבי לשבוע עבודה עומד על כ-662,000 שייח לשבוע והתשלום הכולל המינימלי לשבוע עבודה עומד על כ-590,000 שייח לשבוע, ממוצע עלויות התפעול הכוללות לשבוע הוא 632,562.65 שייח. כמו כן, מההיסטוגרמה הנייל נבחין כי 62.88% מההזמנות סופקו תוך שעתיים מרגע קבלתן, וכ7% מסהייכ ההזמנות סופקו לאחר 10 שעות מרגע קבלתן.

סיכום

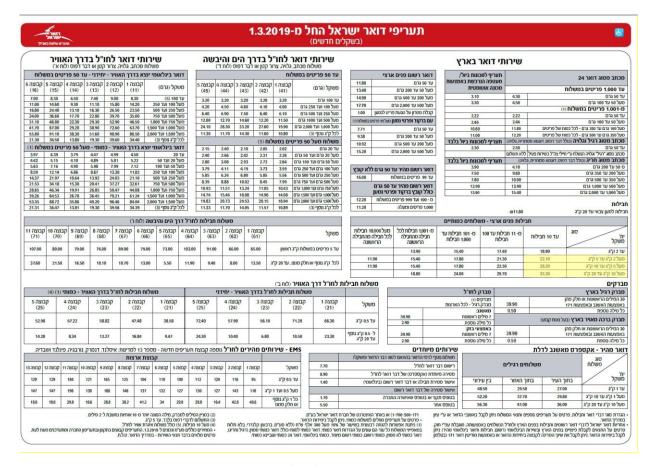
בתוצאות שהתקבלו נבחין כי המדדים של המדיניות השנייה (המוצעת) טובים במעט מהדדים של המדיניות הראשונה : קיים פער של 4% בין תוחלת מספר ההזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו לשבוע, ופער קטן יותר של 0.5% מתוחלת העלויות לשבוע. היתרון העיקרי במדיניות זו הוא ניצול טוב יותר של הרחפנים לצורך שילוח החבילות. ניצול זה מאפשר הקטנה של זמן הבטלה שמתבטא בשילוח מהיר יותר, ולראייה גם העלות קטנה במעט כתוצאה מכך. על אף ההבדלים בין המדיניויות, באופן כללי התשלום לשבוע עומד על 635,000 שייח אליהן נוסיף את העלויות השקועות (עלות רכישת הרחפנים) השוות ל275,000 שייח. בהתחשב בכך שמתקבלות כ12,150 הזמנות בשבוע, נמצא כי העלות הממוצעת למשלוח חבילה עומדת על כ75 שייח. מכאן שהמערכת הנבחנת עלולה להיות לא משתלמת כלכלית ופוטנציאל הרווח שלה אינו ברור דיו כדי להחליט באופן חד משמעי שהמערכת רווחית. על מנת לייעל ולשפר את המערכת, וכן השינויים שיש לבחון למטרת טיוב המודל, יש להתייחס לנקודות הבאות :

- <u>מדיניות מיקומי מרכזי השירות</u>: יש לבחון בסימולציה את פיזור המיקומים של מרכזי השירות באופן שימטב את התפלגות הגעת ההזמנות, ולבחון הגדלה או הקטנה של מספר מרכזי השירות.
- ניתוב עלויות הפיצוי לטובת הגדלת צי הרחפנים: מפלט הסימולציה נבחין כי עלויות הקופונים מהוות חלק נכבד מהוצאות החברה, ועל כן יש לבחון גישה שונה: במקום להילחם באיכות שירות ירודה, ניתן נגדיל את צי הרחפנים (עלויות שקועות) ובכך להביא לשיפור איכות השירות ואף לירידה בעלויות התפעול.
  - בחינת תורים בעיתיים: פילוח של הסימולציה על פי מספר ההזמנות שלא סופקו ביום בו הוזמנו לפי סוג הרחפן הוא מדד משמעותי שלא נלקח בחשבון במודל. מדד זה יאפשר לבחון את המשאבים שזקוקים לתגבור, ויסות כמויות הרחפנים ואף שינוי שלהם, באופן כזה שיאפשר את טיוב ניהול התורים.
  - הגדלת זמן ריצת הסימולציה: זמן הסימולציה הנבחר למודל זה הינו שבוע קלנדרי. הבחנו כי ב5% מהמקרים הסימולציה חרגה ממסגרת זמן זו, ועל כן הסימולציה לא הגיעה למצבה היציב. לכן יש לבחון את שינוי זמן ריצת הסימולציה לזמן ארוך יותר, ולבחון אף יותר מ100 ריצות של הסימולציה.

נספחים

נספח 1 – חישוב קופונים

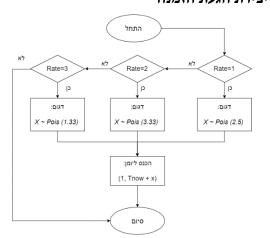
במסגרת החקר עבור פונקצית פיצוי (קופונים) מתאימה, הסתמכנו על תעריפי השילוח של דואר ישראל הדומים ביותר למשלוחים במודל סימולציה זה, תוך התמרת יחידות הק"ג ליחידות של שעות. התעריפים הנ"ל משקפים את העלות הסבירה והידועה בארץ למשלוח חפצים, ויישומה בסימולציה מבוצע באמצעות שימוש בפונקצית מדרגה מתאימה, והיא מתארת באופן מיטבי את עלויות הפיצוי הרלוונטיות.

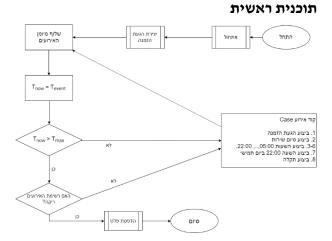

קישור לטבלה

נספח 2 – תרשימים נוספים

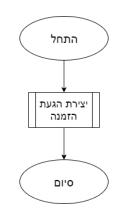
יצירת הגעת הזמנה

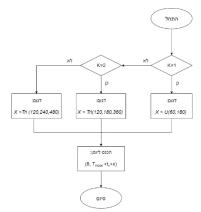

ביצוע תקלה

יצירת תקלה

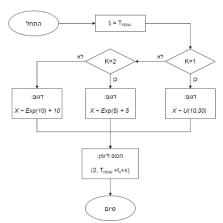

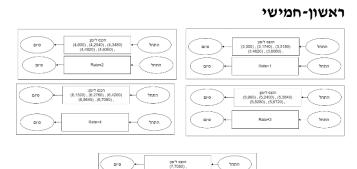

יצירת סיום שירות

יצירה וביצוע שעות 05:00,10:00,16:00,22:00 בימים

התחל 🔾

010

נספח 3 – פסודו-קוד לפרוצדורות במערכת

<u>הגרלת נקודה:</u>

$$Z \sim U(0,1)$$
 : $Z < 0.5$ אם $X,Y \sim U(2000,4000)$: $X,Y \sim U(2000,4000)$: $X,Y = 3000$: $Z < 0.5$ אחרת: $Z < U(0,100)$: $Z < 0.5$ אחרת: $Z < U(0,6000)$: $Z < U(0,6000)$: $Z < U(0,6000)$

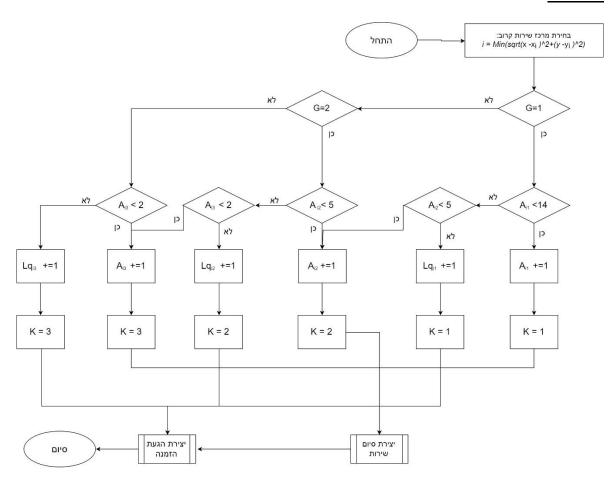
בחירת מרכז שירות במדיניות 2:

```
קלוט השימת מרכזי שירות ממויינים לרחוק {\cal G}וקלוט רשימת קלוט שירות מחכזי שירות השימת 
                                               G = 1 אם
                                        j=1 קבע
               i ועבור מרכז שירות i ועבור
i החזר החזר במרכז שירות במרכז החזר החזר אם קיים החפן פנוי
                                  j += 1
                                           : אחרת
    החזר את i מרכז השירות הקרוב ביותר
                                               G = 2 אם
                                        j=2 קבע
               i עבור כל מרכז שירות i ועבור
i החזר החזר במרכז שירות במרכז החזר אם קיים החפן
                                  j += 1
                                           : אחרת
    החזר את i מרכז השירות הקרוב ביותר
                                          (המשך בעמי הבא)
```

```
j=3 אם j=3 קבע j=3 עבור כל מרכז שירות i ועבור j=3 אם קיים רחפן פנוי j במרכז שירות i החזר j=3 אחרת: j+1 אחרת: j=1 החזר את j=1 מרכז השירות הקרוב ביותר
```

נספח 4: תרשימים למדיניויות

: <u>מדיניות 1</u>

: <u>מדיניות 2</u>

